DORI VOSITALARI NATIJASIDA YUZAGA KELADIGAN STIVENS-JONSON SINDROMI VA TOKSIK EPIDERMAL NEKROLIZNING UCHRASH KO`LAMI

Razikova I.S. – t.f.d., professor
Irsalieva F.X. – t.f.d., professor
Mardonova G.I. Abidjanova M.Y.
Toshkent Tibbiyot Akademiyasi (Toshkent, O'zbekiston)

Kirish: Stivens-Jonson sindromi (SJS) teri va shilliq pardalarning kam uchraydigan jiddiy kasalligidir. Odatda bu grippga o'xshash alomatlar bilan boshlanadigan dori-darmonlarga reaksiya bo`lib, tezda og'riqli toshmalar vapufaklar paydo bo`lib, terining epidermis qismi butunlay ko`chib tushishi ham mumkin. Bu orada shilliq qavatlarda ham teridagiga o`xshash holat kuzatiladi. Bu holat o`lim yoki bir necha kun, haftadan so`ng sog`ayish bilan yakunlanishi mumkin. Vaziyatning yanada og'ir shakli toksik epidermal nekroliz (TEN) deb ataladi. Bu teri yuzasining 30% dan ko'prog'ini va shilliq qavatlarga katta zarar etkazadi.

Atibiotiklar, sulfanilamidlar, penitsillinlar, sefalosporinlar, ftorxinolonlar va makrolidlarning TEN va SJSga sabab bo`lishi mumkinligini o`rganish maqsadida quyida tadqiqot o`tkazilgan.

Material va Metodlar. Ushbu eksprement retrospektiv tahlillarga asoslangan. 2917ta bemor tibbiy varaqasidan foydalanilgan.

Natijalar: Antibiotik bilan bog'liq SJS/TEN tarqalishi 95% CI bilan birlashtirilgan nisbatlar sifatida taqdim etilgan.

Tizimli ko'rib chiqishga kiritilgan 64 ta tadqiqot orasida bemorlardagi bog`lanishlarni tavsiflovchi 38 ta tadqiqot mavjud edi; meta-tahlil SJS / TEN bilan bog'liq antibiotiklarning tarqalishini aniqlash uchun 2917 bemor bilan ushbu 38 ta tadqiqotni o'z ichiga oldi. SJS/TEN bilan bog'liq bir guruh antibiotiklarning umumiy ulushi 28% ni tashkil etdi (95% CI, 24% - 33%). Antibiotiklar bilan bog'liq bo'lgan SJS/TEN orasida sulfanilamidlar guruhi 32% (95% CI, 22% -44%) bilan bog'langan, keyin penitsillinlar 22%(95% CI, 17% -28%), sefalosporinlar 11% (95% CI, 6%-17%, ftorxinolonlar 4%(95% CI, 1%-7%) va makrolidlar 2%(95% CI, 1%-5%). Ushbu tizimli ko'rib chiqish va barcha holatlar seriyasini meta-tahlil qilishda antibiotiklar butun dunyo bo'ylab tavsiflangan SJS / TEN holatlarining to'rtdan biridan ko'prog'i sulfanilamidlar bilan bog`liqligi aniqlandi, keying o`rinlarni penitsillin va sefalosporinlar egalladi. Ushbu topilmalar antibiotiklarni boshqarish va antibiotiklarni tanlash va davomiyligi bo'yicha xavf-foydani baholashning muhimligini ta'kidlaydi.

Xulosa: Yuqoridagi tadqiqotlar shuni ko`rsatadiki, TEN va SJS ga sabab bo`luvchi antibiotiklarning old qatorida sulfanilamide va penitsillinlar tursada qolgan antibiotiklar sinflari, jumladan, makrolid hamda ftorxinolonlar butunlay xavfsiz degan fikrdan uzoqlashtiradi va butun dunyo shifokorlarini bu dori vositalarini ehtiyotkorlik bilan qo`llashga chaqiradi.